

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

66.

KURJER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Пятница. 19-го Августа — 1838 — Wilno. Piątek. 19-go Sierpnia.

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

Вильна.

Вчера въ 12 часовъ по полуночи изволили прибыть въ здѣшній городъ, Его Высокопревосходительство, Министръ Народнаго Просвѣщенія Г. Дѣйствительный Тайный Совѣтникъ Сергій Семеновичъ Уваровъ.

Санктпетербургъ, 12-го Августа.

По удостоеніи Комитета Г. Министровъ, основанному на засвидѣтельствovanіи Его Высокопревосходительства Господина Министра Народнаго Просвѣщенія, ниженоименованные Чиновники Министерства Народнаго Просвѣщенія, въ 12 день миноваго Іюля, Всемилостивѣе пожалованы: Кавалерами орденовъ: *Св. Станислава 1-й степени*: Дѣйствительные Статскіе Совѣтники: Председатель Комитета Цензуры Иностранной *Крассовскій* и Директоръ Главнаго Педагогическаго Института *Миддендорфъ*; того же Ордена 2-й степени: Почетный Попечитель Курской Гимназій Статскій Совѣтникъ *Денисьевъ* — *Св. Владимира 3-й степени*: Ординарный Профессоръ Дерптскаго Университета, Академикъ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ *Струве*, Статскіе Совѣтники: Ректоръ Московскаго Университета, Заслуженный Профессоръ *Казеновскій*, Синдикъ Правленія Санктпетербургскаго Университета *Боголюбовъ*, и Врачъ Ришельевскаго Лицея *Корузо*. — *Св. Станислава 4-й степени*: Надворные Совѣтники: Ординарный Профессоръ Харьковскаго Университета *Шагинъ*, Старшій учитель Минской Гимназій *Легатовицъ*, Учитель Виленской Губернской Гимназій *Закржевскій*; Титулярные Совѣтники: Штатные Смотрителя Уздѣныхъ Дворянскихъ Училищъ: Новоградволинскаго — *Визерскій*, Пружанскаго — *Юшкевицъ*, Полоцкаго — *Плотто*, Старшій Учитель Винницкой Гимназій *Ордынецъ*; состоящіе въ 9-мъ классѣ: Помощникъ Директора Виленской Обсерваторіи, Магистръ *Глушневицъ*; Старшіе учителя Гимназій: Каменецъ-Подольской — *Стыгинскій*; Клеванской — *Вѣшеневскій*; Чинами: *Дѣйствительнаго Статскаго Совѣтника*: Статскіе Совѣтники: Непременный Секретарь Конференціи Академіи Наукъ, Ординарный Академикъ *Фусъ* и Ректоръ Казанскаго Университета *Лобазевскій*. — Подарками: состоящіе въ 8-мъ классѣ: Адъюнктъ Университета *Св. Владимира Андреевскій*, Почетный Смотритель Новоградволинскаго Уздѣнаго Дворянскаго Училища *Врогинскій*; Инспекторъ 2-й Кіевской Гимназій *Зимовскій*, Врачъ Гродненскаго Благороднаго Пансіона, Докторъ Медицины *Пржеборовскій*, Учитель въ высшихъ классахъ Тельшевскаго Уздѣнаго Училища, Ксендзъ *Граевскій*, Законоучители Римско-Католическаго вѣроисповѣданія при уздѣныхъ для Дворянъ училищахъ: Полотскомъ — Ксендзъ *Кутоскій*, Трашкускомъ — Ксендзъ *Прокоповицъ*.

— Въ Высочайшемъ Указѣ, за собственноручнымъ Его Императорскаго Величества подписаніемъ, данномъ Правительствующему Сенату 27 Іюня (9 Іюля), изображено:

„Принцъ Петръ Ольденбургскій, представя Намъ въ 1835 году предложенія свои объ учрежденіи въ Санктпетербургѣ Училища Правовѣденія, для образованія молодыхъ дворянъ къ Гражданской службѣ,

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

WILNO.

Wczora o południu raczył przybyć do tegoż miasta, Jaśnie Wielmożny P. Minister Narodowego Oświecenia, Rzeczywisty Radzca Tajny, Sergiusz Symeonowicz Uwarow.

Sankt-Petersburg, 12-go Sierpnia.

Po uznaniu godnymi przez Komitet PP. Ministrów, opartém na zaświadczeniu Jaśnie Wielmożnego Pana Ministra Narodowego Oświecenia, niżej wyrażeni Urzędnicy Ministerium Narodowego Oświecenia, w dniu 12-tym zeszłego Lipca, Najłaskawiej mianowani: Kawalerami orderow: *Św. Stanisława 1-go stopnia*: Rzeczywiści Radcy Stanu: Prezydent Komitetu Cenzury Zagranicznej *Krassowski*, i Dyrektor Głównego Instytutu Pedagogicznego *Middendorf*; tegoż orderu 2-go stopnia: Honorowy Kurator Gimnazjum Kurskiego, Radzca Stanu *Denisjew*. — *Św. Włodzimierza 3-go stopnia*: Zwyczajny Professor Uniwersytetu Dorpackiego Akademik, Rzeczywisty Radzca Stanu *Struwe*, Radzca Stanu: Rektor Uniwersytetu Moskiewskiego Zastępowany Professor *Kaczenowski*, Syndyk Zarządu Uniwersytetu S. Petersburskiego *Boholubow* i Medyk Liceum Ryszeliwskiego *Koruzo*. — *Św. Stanisława 4-go stopnia*: Radcy Dworu: Zwyczajny Professor Uniwersytetu Charkowskiego *Szahn*, Starszy Nauczyciel Gimnazjum Mińskiego *Legatowicz*, Nauczyciel Wileńskiego Gimnazjum Gubernialnego *Zakrzewski*; Radcy Honorowi: Etatowi Dozórca Powiatowych Szkół Dworzanskich: Nowogrodwołyńskiej — *Wizierski*, Prużańskiej — *Juszkiewicz*, Połockiej — *Plotto*; Starszy Nauczyciel Gimnazjum Winnickiego *Ordyniec*; liczący się w 9-tej klassie: Pomocnik Dyrektora Obserwatorium Wileńskiego, Magister *Hłuszniewicz*; Starsi Nauczyciele Gimnazyj: Kamieniecko-Podolskiego — *Styczyński*, Klewańskiego — *Wieszeniewski*. — Podniesieni do rangi: Rzeczywistego Radcy Stanu: Radcy Stanu: Dożywotni Sekretarz Konferencyi Akademii Nauk, Zwyczajny Akademik *Fuss* i Rektor Uniwersytetu Kazańskiego *Lobaczewski*. — Otrzymali podarunki: liczący się w 8 klassie: Adjunkt Uniwersytetu *Św. Włodzimierza Andrzejewski*, Honorowy Dozorca Nowogrodwołyńskiej Powiatowej Szkoły Dworzanskiej *Wroczyński*; Inspektor 2 Gimnazjum Kijowskiego *Zimowski*, Medyk Grodzieńskiego Pensyonu Szlachetnego, Doktor Medycyny *Przeborowski*; Nauczyciel w niższych klassach Telszewskiej szkoły Powiatowej, Xiądz *Grajewski*, Nauczyciele Religii Rzymско-Katolickiego wyznania przy Powiatowych dla Dworzan Szkołach: Połockiej — Xiądz *Kutowski*, Trażkuńskiej — Xiądz *Prokopowicz*.

— W Najwyższym Ukazie, z własnoręcznym Jego Cesarskiej Mości podpisem, danym Rządzącemu Senatowi 27-go Czerwca (9-go Lipca), wyrażono:

„Xiądz Piotr Oldenburski, przedstawivszy Nam, w roku 1835 projekta swe o założeniu w S. Petersburgu Szkoły Prawa, dla kształcenia młodych dworzan do służby cywilnej w wydziale sądowym, oświadczył chęć

по судебной части, вынужденъ пожертвовать изъ собственного достоянія нужную сумму на приобретение дома для Училища и на первое онаго устройство.

„Принявъ побужденія, на коихъ такое предположеніе было основано, доказательствомъ примѣрнаго усердія Принца къ общему благу и наследственному ему глубокому чувству любви къ Отечеству, Мы тогда же, указомъ Нашимъ отъ 29 Мая, повелѣли Проекты Устава помянутого Училища и примѣрнаго онаму штата привести въ дѣйствіе, для опыта на одно трехлѣтіе и, назначивъ Принца Попечителемъ сего заведенія, вмѣстѣ съ тѣмъ предоставили ему, согласно желанію его, сдѣлать все приготовленія къ помѣщенію и начальному онаго устройству.

„Нынѣ по минованіи трехлѣтняго срока для предварительнаго испытанія помянутыхъ проектовъ предназначеннаго, Попечитель Училища представилъ оныя къ окончательному утвержденію, съ тѣми перемѣнами и исправленіями, какія представились необходимыми по указаніямъ опыта.

„По разсмотрѣніи сихъ проектовъ въ Министерствѣ Юстиціи и въ Государственномъ Совѣтѣ, признавъ за благо оныя утвердить, и препровождаемъ при семъ въ Правительствующій Сенатъ, Повелѣваемъ сдѣлать надлежащее къ приведенію ихъ въ дѣйствіе распоряженіе.“ (С. В. N. 37).

— Правительствующій Сенатъ слушалъ представленіе Г. Министра Финансовъ, что Указомъ Правительствующаго Сената отъ 19-го Августа 1836 года предписано повсемѣстно, чтобы суммы, ассигнуемыя изъ Казначейства на жалованье и содержаніе Присутственныхъ мѣстъ, отпускаемы были отнюдь не лично чиновникамъ, а прямо въ подлежащія мѣста, и чтобы за тѣмъ отвѣтственность за правильное требованіе, храненіе и самую раздачу сихъ суммъ, равно и возвратъ остатковъ, по принадлежности, оставались уже на тѣхъ же мѣстахъ. На основаніи этого указа, вычеты изъ жалованья чиновниковъ въ пополненіе слѣдующихъ съ нихъ какъ казенныхъ, такъ и частныхъ взысканій, по одной Губерніямъ производятся непосредственно мѣстами, гдѣ чиновники состоятъ на службѣ; напротивъ того другія Присутственные мѣста, по опредѣленіи взысканій, сообщаютъ объ нихъ Казеннымъ Палатамъ, для зачисленія въ недоимку и пополненія посредствомъ вычета Уздными Казначействами изъ суммъ, причитающихся на жалованье лицамъ, подвергнувшимся взысканію; въ некоторыхъ же Губерніяхъ вычеты эти дѣлаются самими Казначействами, только въ число казенныхъ взысканій, и наконецъ по инымъ вычеты производятся различно: частью Казначействами, по указамъ Казенныхъ Палатъ, частью по мѣстамъ служенія чиновниковъ, смотря по тому, куда сообщено о производствѣ вычетовъ. Для отвращенія впредь столь разнообразныхъ дѣйствій, вовлекающихъ Уздныя Казначейства въ напрасную и обременительную переписку съ другими мѣстами, особенно тогда, когда Казначействамъ неизвѣстно ни объ окладѣ жалованья чиновниковъ, ни о томъ, не подлежатъ ли они, по какимъ либо прежнимъ требованіямъ, еще другимъ взысканіямъ, а слѣдовательно и о мѣрѣ, въ какой вычетъ производимъ быть долженъ, оны Г. Министръ Финансовъ полагалъ бы необходимымъ и сообразнымъ съ указомъ 19 Августа 1836 года постановить непрѣмнымъ правиломъ, чтобы вычеты всякаго рода изъ жалованья и другихъ окладовъ чиновниковъ, въ пополненіе какъ казенныхъ, такъ и частныхъ взысканій производились всегда мѣстами служенія тѣхъ чиновниковъ, съ которыхъ вычеты произвестъ слѣдуетъ, что также согласно будетъ исполнѣ съ постановленіемъ, заключающимся въ помянутомъ указѣ, объ отвѣтственности мѣсть за правильную раздачу суммъ; но при томъ, чтобы о вычетахъ, слѣдующихъ въ пользу Государственнаго Казначейства подлежащія мѣста немедленно давали знать, какъ мѣстамъ служенія чиновниковъ, для производства вычетовъ, такъ и Казеннымъ Палатамъ и Экспедиціямъ для зачисленія въ недоимку слѣдующихъ къ поступленію суммъ и наблюденія за своевременнымъ пополненіемъ ихъ. За тѣмъ въ случаѣ медленности, или послабленія въ удержаніи денегъ, Казенныя Палаты должны дѣлать о томъ съ своей стороны у кого слѣдуетъ настоянія, а при дальнѣйшей безуспѣшности просить содѣйствія мѣстнаго Губернскаго Начальства и за тѣмъ представлять Министерству Финансовъ, для принятія зависящихъ отъ него мѣръ. Вмѣстѣ съ тѣмъ оны Г. Министръ Финансовъ находить, что неизлишне было бы подтвердить, что виновные въ попусценіи недоимокъ бездѣйствіемъ ихъ власти и послабленіемъ во взысканіи казны принадлежащаго, подвергаются отвѣтственности на основаніи законовъ. Таковое предположеніе оны Г. Министръ Финансовъ представляетъ на благоусмотрѣніе Правительствующему Се-

офиарованія зъ własnego majątku potrzebnej summy dla nabycia domu na szkołę i na pierwsze jej urządzenie.

„Przyjąwszy pobudki, na których ten zamiar był oparty, za dowód wzorowej gorliwości Xiążęcia ku powszechnemu dobru i dziedzicznego w nim głębokiego uczucia miłości ku ojczyźnie; wtedyż, ukazem NASZYM pod dniem 29-m Maja, Rozkazaliśmy Projekta Ustawy pomienionej szkoły i stosownego etatu przyprzrowadzić do skutku, dla doświadczenia na trzy lata, i mianowawszy Xiążęcia Kuratorem tego zakładu, razem z tѣm zostawując mu, zgodnie z jego życzeniem zrobić wszystkie przygotowania dla pomieszczenia i początkowego jego urządzenia.

„Teraz, po przejściu trzyletniego zakresu, dla poprzedniego doświadczenia pomienionych projektów oznaczonego, Kurator Szkoły przedstawił je na ostateczne utwierdzenie, z temi odmianami i poprawami, jakie się okazały koniecznymi z doświadczenia.

„Po rozpatrzeniu tych projektów w Ministerjum Sprawiedliwości na Radzie Państwa, uznawszy za dobre je utwierdzić, i przesyłając przy niniejszem do Rządzącego Senatą, Rozkazujemy uczynić należące około przyprzrowadzenia ich do skutku rozporządzenie.“ (Gaz. Sen. N. 37.)

— Rządzący Senat słuchali przedstawienia P. Ministra Skarbu, że Ukazem Rządzącego Senatu pod dniem 19-m Sierpnia 1836 roku zalecono w całym Państwie, ażeby summy, asygnowane z Podskarbstwa na płacę i utrzymanie miejsc urzędowych wydawane były zgoła nie osobiście urzędnikom, ale prosto właściwym urzędom, i żeby zatѣm odpowiedzialność za prawne żądanie, chowanie i samo rozdanie tych summ, również i powrót pozostałości, podług należytości, zostawały już na tychże urzędach. Na podstawie tego Ukazu, potrącenia z płacy urzędników na uzyskanie należących od nich, tak skarbowych, jako i prywatnych poszukiwań, w samych Guberniach uskuteczniają się bezpośrednio przez urzędy, gdzie urzędnik zostaje na służbie; przeciwnie inne miejsca urzędowe, ponaścieм postanowieniu uzyskania, udzielają o nich Izdom skarbowym, dla policzenia do niedoimki i uzyskania przez potrącenia w Płowych Podskarbstwach z summ, przypadających na płacę osobom, uzyskaniu uległym; w niektórych zaś Guberniach potrącenia te robią się przez same Podskarbstwa, nar chunek uzyskań skarbowych, i nakoniec w innych potrąceniach uskuteczniają się rozmaicie: częścią przez Podskarbstwa, za ukazami Izb Skarbowych, częścią w miejscach służby urzędników, stosownie do tego, dokąd komunikowano o uskuteczneniu potrąceń. Dla uchylenia na przyszłość tak rozmaitych działań, wciągających Podskarbstwa Powiatowe w próżną i uciążliwą korespondencją z innymi urzędami, szczególnie wówezas, kiedy Podskarbstwom nie jest, wiadomo ani o wyznaczeniu płacy urzędnikom, ani o tѣm, azali nie ulegają oni z jakichkolwiek przednich zaleceń, innym jeszcze uzyskaniom, azatѣm i o mierze, w jakiej potrącenie uskuteczniane być powinno, P. Minister Skarbu uważałby za rzecz konieczną i zgodną z ukazem 19 go Sierpnia 1836 roku postanowić za nieodmierne prawidło, ażeby potrącenia wszelkiego rodzaju z płacy i innych wyzuczeń urzędników, na uzyskanie, tak skarbowych, jako i prywatnych poszukiwań, czynione były zawsze przez miejsca służby tych urzędników, z których potrącenie uskuteczniane należy, co także, będzie zgodnym zupełnie z postanowieniem, zawierającym się w pomienionym ukazie, o odpowiedzialności miejsc za zgodne z prawidłami rozdania summ, ale przytѣm, żeby o potrąceniach, należących dla Podskarbstwa Państwa, podległe urzędy nie zwłocznie dawały wiedzieć, tak miejscom służby urzędników, dla uskutecznienia potrąceń, jako też Izdom Skarbowym i Expedycjom, dla policzenia do niedoimki, należących do uzyskania summ i postrzegania około ich zapłacenia w swoim czasie. Zateм wrazie zwłoki, albo folgowania w zatrzymaniu pieniędzy, Izby Skarbowe powinny czynić o tѣm ze swej strony do kogo należy naleganіе, a w dłuższej bezskuteczności prosić o pomóc miejscowej Zwierzchności Gubernialnej, a potem donosić Ministerjum Skarbu, dla przedsięwzięcia zależących od niego środków. Razem z tѣm P. Minister Skarbu znajduje, iż nie byłoby zbytelnym ponowić, że winni za dopuszczenie niedoimek przez nieczynność ich władzy i folgowanie w uzyskiwaniu do Skarbu należności, ulegają odpowiedzialności na ośnowie praw. Ten projekt P. Minister Skarbu przedstawia do uwagi Rządzącemu Senatowi, z tѣm, azali się nie podoba o nieodmierne wypełnieniu wszystkiego wyżej opisanego zalecie w całym Państwie. (Op. 23 Lipca 1838 r.)

нату, съ тѣмъ, не угодно ли будетъ о непремѣнномъ исполненіи всего вышеизложеннаго дать повсемѣстное предписаніе. (Опб. 23 Іюля 1838 года.)

Варшава, 17-го Августа.

По силѣ Высочайшаго Его Императорскаго Величества постановленія, въ Губернскомъ городѣ Суваляхъ, построена будетъ Греко-Россійская приходская церковь. 4 ч. с. м. положено основаніе съ торжествомъ достойнымъ высокою цѣли. (G. C.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

А В С Т Р І Я.

Теплицъ, 7 Августа.

Третьяго дня, торжественно праздновали здѣсь день рожденія Прусскаго Короля. Поутру совершено было Богослуженіе въ домовою церкви Его Величества Государя Императора Всероссійскаго, на которомъ изволили присутствовать Его Императорское Величество съ Августѣйшею Своею Сестрою, Супругою Наслѣднаго Принца Нидерландскаго, и Принцъ Вильгельмъ Прусскій съ супругою. Около полудня, Его Величество Государь Императоръ Всероссійскій съ Принцемъ Вильгельмомъ изволили отправиться въ Королевско-Прусскія купальни для военныхъ чиновъ куда, Его Императорское Величество изволило послать накануне, для пользующихся ваннами, 100 червонцевъ. Государь Императоръ войдя въ приготовленную для сего великолепно убранную залу, приказалъ себѣ подать вина и, при радостныхъ восклицаніяхъ, изволилъ пить за здравіе Августѣйшаго своего Тестя. Послѣ этого, въ садовой залѣ былъ данъ обѣдъ на сто особъ, во время котораго съ восторгомъ, провозглашены были тосты за здорье Прусскаго Короля, Австрійскаго Императора и Государя Императора Всероссійскаго. (O. G. Ц. II.)

Г Е Р М А Н І Я.

Крейтъ, 10-го Августа.

Не смотря на съездъ множества разныхъ купцовъ, порядокъ здѣсь ничѣмъ нарушается. Ея Величество Государыня Императрица Всероссійская, весьма милостива къ жителямъ и кажется, довольна пребываніемъ своимъ въ нашемъ городѣ. Не взирая на неблагоприятную погоду Августѣйшая Посѣтителница часто прогуливается пешкомъ, и въ экипажѣ. Въ Воскресенье Государыня Императрица изволила посѣтить Королеву, въ Тегеризе. Во Вторникъ, Ея Императорское Величество, вмѣстѣ съ Королевою, изволила отправиться въ Кальтенбруннъ, для принятія на сей прекрасной мызѣ царствующей Королевы Баварской, которая прибыла туда съ Принцемъ Максимилианомъ. Въ Среду, къ обѣденному столу Ея Императорскаго Величества приглашены были Наслѣдныи Принцъ Прусскій и Принцъ Карлъ Баварскій; того же дня былъ музыкальный вечеръ. Государыня Императрица изволила пожаловать брилліантовые перстни артистамъ Королевскаго оркестра, участвовавшимъ въ прежде данномъ концертѣ. Завтра вечеромъ данъ будетъ сельскій праздникъ для здѣшнихъ поселянъ, а въ Воскресенье, балъ для служителей Ея Императорскаго Величества.

Мюнхень, 12-го Августа.

Его Величество Государь Императоръ Всероссійскій прибылъ сюда сегодня въ 6 часовъ утра, и перемѣнивъ лошадей, изволилъ отправиться въ Крейтъ.

15-го Августа.

Изъ Крейта пишутъ, что Его Величество Государь Императоръ Всероссійскій прибылъ туда вчера въ 10 часовъ утра. Въ Гемундѣ близъ Тегеризе, жители узнали Государя Императора. Его Императорское Величество вышелъ тогда изъ кареты запряженной въ шесть лошадей, нанялъ простую повозку и такъ продолжалъ путь свой. Государь Императоръ изволилъ встрѣтить Ея Императорское Величество на прогулкѣ близъ памятника, воздвигнутаго Королю Максимилиану. Встрѣча Августѣйшихъ Супруговъ была столь же радостна, какъ и трогательна. Полагаютъ, что Его Императорское Величество пробудетъ въ Крейтѣ нѣсколько дней, почему сельскій балъ назначенный въ среду, отложенъ до субботы.

— Наслѣдныи Принцъ Прусскій выѣхалъ сегодня поутру въ Тегеризе, а прибывшій сюда сегодня въ 9 часовъ поутру, Великій Герцогъ Нассаускій и Принцъ Фридрихъ Виртембергскій отправились въ полдень въ Крейтъ. Герцогъ Максимилианъ Лейхтенбергскій возвратился въ сей городъ. Въ минувшую субботу былъ онъ приглашенъ вмѣстѣ съ своею родительницею къ столу Государыни Императрицы Всероссійской.

— Австрійская вдовствующая Императрица живетъ уже два дня въ Тегеризе. Эрцъ-Герцогиня Софія прибыла туда въ минувшую субботу. Полагаютъ, что

Варшава, 17-го Сierpnia.

W wykonaniu Najwyższej NAJJAŚNIEJSZEGO CESARZA i KRÓLA woli, wzniesiony bydz ma w mieście Gubernialnem Suwałkach, kościół parafialny Grecko-Rossyjski. Dnia 4 b. m. obrzęd założenia kamienia węgielnego odbył się ze wspaniałością, godną wzniesłego przedsięwzięcia. (G. C.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

A U S T R I A.

Cieplice, 7 Sierpnia.

Zawczora, obchodzono tu uroczyscie dzieñ urodzin Króla Pruskiego. Zrana odbyło się nabożenstwo w kaplicy domowej NAJJAŚNIEJSZEGO CESARZA Rossyjskiego, na którym raczył się znajdować NAJJAŚNIEJSZY PAN, z dostojną swoją siostrą Królewiczową Następczyną Niderlandzką, tudzież Xiążę Wilhelma Pruski z małżonką. Około południa udał się NAJJAŚNIEJSZY CESARZ Rossyjski z Xięciem Wilhelmem do Królewsko - Pruskiego Wojskowego zakładu kąpeli, gdzie dniem wprzódy posłał dla biorących kąpiele 100 dukatów, wszedł do ozdobnie przyrządzonej sali, kazał podać wina i przy okrzykach radości obecnych spełnił zdrowie Swego Dostojnego Teścia. Następnie w salonie ogrodowym dany był obiad na sto osób, w czasie którego spełniono z zapalem zdrowie NN. Króla Pruskiego, Cesarza Austriackiego i Cesarza Rossyjskiego. (G. R. K. P.)

N I E M C Y.

Kreuth, 10 Sierpnia.

Mimo natłoku rozmaitych kupców, wielka u nas panuje cisza. NAJJAŚNIEJSZA CESARZOWA Rossyjska, której łaskawość podbija wszystkich serca, zdaje się być zadowoloną z pobytu u nas, chociaż nie bardzo przyjazna panuje pora. NAJJAŚNIEJSZA PANI przechadza się codziennie, nawet po kilka godzin, niekiedy zaś wyjeżdża. W niedzielę NAJJAŚNIEJSZA CESARZOWA odwiedziła Królową Karolinę w Tegnsee. We wtorek, obie Dostojne Monarchinie wyjechały do Kaltebrunn, dla przyjmowania w tym pięknym folwarku Panującej Królowy Bawarskiej, która tam z Królewiczem Maksymilianem przybyła. We środę obiadowała NAJJAŚNIEJSZA PANI z Królewiczem Następcą Pruskim i Xięciem Karolem Bawarskim. Wieczorem była zabawa muzyczna. NAJJAŚNIEJSZA CESARZOWA raczyła obdarzyć kosztownemi pierścieniami wszystkie osoby z Królewskiej kaplicy, użyte do koncertu dawniej dawanego. Jutro wieczorem jest bal wiejski dla włościan z okolicy, a w niedzielę takiż bal dla służby NAJJAŚNIEJSZEJ CESARZOWEJ.

Monachium, 12-го Sierpnia.

Dzisiaj rano, o godzinie 6-iej, przybył tu NAJJAŚNIEJSZY CESARZ Rossyjski i po śpiesznym przepręgu koni w Królewskim domu pocztowym, udał się w dalszą podróż do Kreuth.

Dnia 13-го.

Donoszą z Kreuth, że CESARZ Rossyjski przybył tam wczora o godzinie 10-iej przed południem. Gdy Dostojny Monarcha poznany został w Gemund tuż przy Tegnsee, opuścił karetę szczęśliwą, najął wycieczny powoz, w którym dalej podróż odbywał. N. Małżonkę zastał NAJJAŚNIEJSZY CESARZ na przechadzce, koło pomnika wzniesionego Królowi Maksymilianowi; powitanie z obu stron było równie radośne, jak rozczulające. Sądzą, że NAJJAŚNIEJSZY PAN kilka dni w Kreuth zabawi; z tego powodu odłożono z soboty na środę bal wiejski, który wowym dniu miał być dawany.

— Królewicz Następcą Tronu Pruskiego odjechał dziś rano do Tegnsee. Także przybyli dziś tutaj o godzinie 9-iej rannej, Panujący Xiążę Nassauski i Xiążę Fryderyk Württembergski, odjechali w południe do Kreuth. Zjechał tu na powrót Xiążę Maksymilian Leuchtenberski, który w sobotę, łącznie ze swoją matką, miał zaszczyt obiadować z NAJJAŚNIEJSZĄ CESARZOWĄ Rossyjską.

— Cesarzowa austriacka wdowa, bawi już od dwóch dni w Tegnsee, a Arcy-Xiężna Zofia przybyła tam w zeszłą sobotę. Sądzą, że i Król przybędzie pojutrze do

и Король прибудетъ послѣ завтра въ этотъ замокъ.

Висбаденъ, 6-го Августа.

Его Императорское Высочество Великій Князь Наслѣдникъ Всероссійскаго Престола, отправился сегодня утромъ съ Принцемъ Нассаускимъ въ Эмсъ. Повсему видно, что пребываніе Его Императорскаго Высочества въ Эмсъ, нѣсколько продолжится.

(О.Т.Ц.Ц.)

П р у с с і я.

Берлинъ, 14-го Августа.

Чрезвычайный Посоль и полномочный Министръ Соединенныхъ Северо-Американскихъ Штатовъ при здѣшнемъ дворѣ Г. Ганри Уайтонъ отправился въ Парижъ.

— Близъ Магдебурга около половины Сентября происходить будутъ большія военныя маневры, на которыя ожидаютъ Его Величества Императора Всероссійскаго. Будутъ тамъ также другія празднества, и это заключаютъ изъ того, что у извѣстнаго здѣшняго фейерверкера Г-на Бемъ, заказанъ большой фейерверкъ за 2,000 талеровъ. (G.C.)

Ф р а н ц і я.

Парижъ, 11-го Августа.

Король завтра намѣревается посѣтить Президента Министровъ въ замкѣ его Шамлатре.

— Уже два дня сряду безпрестанно отправляются курьеры изъ Нелли въ Брюссель и обратно. Г. Дебаливе, чиновникъ военнаго Министерства, вечеромъ былъ посланъ въ Брюссель, вслѣдъ за курьеромъ, который выѣхалъ въ полдень, а сегодня поутру снова прибылъ курьеръ изъ Брюсселя.

— Третьяго дня, въ Версальской Королевской дворцѣ были приглашены ученики Версальскаго Коллегіума и двухъ коллегій Парижскихъ: С. Лудовика и Роллина, вмѣстѣ съ своими учителями, для осмотра тамошняго музеума. Въ полдень данъ былъ обѣдъ въ оранжерей на 1200 osób; въ 4 часа Король съ двумя младшими своими сыновьями, Принцами Омальскимъ и Монтпансьерскимъ, былъ въ большой галлерей битвы, гдѣ собраны были юноши. Монархъ ввелъ ихъ, чрезъ разныя отдѣленія музеума, въ блистательно освѣщенную залу зрѣлищъ, въ которой они едва могли помѣститься; потомъ изъ своей ложи произнесъ къ нимъ рѣчь въ весьма милостивыхъ выраженіяхъ, которую началъ словами *Любезные товарищи сыновей моихъ!* Вечеромъ, Король возвратился въ Нелли, гдѣ принималъ Белгійскаго Посланника. Вчера Е. В. давалъ аудіенцію Маршалу Жерару и Барону Талейрану.

— Въ третьемъ отдѣленіи Парижскаго Королевскаго Суда (апелляціоннаго), по дѣлу Г. Уврарда, продолжавшемуся 14 дѣтъ, читанъ былъ приговоръ два дня сряду. Залога его составляющаго 1,600,000 фр. едва доставало бы на удовлетвореніе судебныхъ издержекъ по дѣлопроизводству, елибы означенный судъ не разрѣшилъ выдачи тяжущимся, коихъ считается до 200 чел., экстракта опредѣленія, которое въ оригиналѣ написано на 4000 страницахъ.

— Погода неблагоприятствуетъ жатвѣ во Франціи, даже въ самыхъ плодородныхъ окрестностяхъ. Изъ Департаментовъ пишутъ, что часть хлѣба еще не созрѣла, а другая, по причинѣ частыхъ дождей, не можетъ быть снята съ поля.

— Третьяго дня по утру у Герцога Орлеанскаго съѣхались Маршалъ Сульть съ Адмираломъ Дюперре, что подало поводъ къ разнымъ догадкамъ.

— 7 с. м. Мустафа-Бенъ-Мугамедъ, бывшій Бей-Тлемсенскій, прибылъ въ Лионъ, съ Товарищемъ своимъ Бенъ-Давидомъ и отправился въ Парижъ, двалъ по нѣскольку миль въ день. — Изъ провинціи Оранъ прѣхалъ сюда также Мустафа-Бенъ-Измаиль, Ага Дуэровъ, который ѣдетъ въ Перпиньянъ для того, чтобы быть свидѣтелемъ по дѣлу Броссара.

— Съ бригамою *Cuirassier* получены слѣдующія извѣстія: Мексиканское Правительство упорно отвергаетъ окончательное условіе поданное Французскимъ посланникомъ. Блокада продолжалась уже 10 недѣль; Французскія крейсирующія суда захватили 30 купеческихъ судовъ, что причинило убытку Мексиканцамъ до 1,900 000 фр. Намѣревались атаковать Санъ-Жуанъ де Уллоа, но послѣ бывшаго военнаго совѣта отложили это намѣреніе на будущее время. Крепость сія построена на крутой скалѣ выдавшейся надъ поверхностію моря, въ одной милѣ отъ берега. Представляя непреодолимая препятствія для осаждающихъ и много удобства для обороны, крепость сія свидѣтельствуеетъ о давнемъ могуществѣ Испанцевъ и еще продолженіи длинной чреды вѣковъ будетъ главнѣйшею твердынею этихъ странъ. — Полагаютъ однако же, что время, болѣе всего будетъ способствовать успѣху блокады, ибо пошлина съ товаровъ составляетъ единственный доходъ Мексиканскаго Прави-

тего замку.

Висбаденъ, 6-го Сierpnia.

JEGO CESARSKA WYSOKOŚĆ WIELKI CHIĄŻE NASTĘPCA TRONU Rosyjskiego, wyjechał dziś rano z Xięciem Nassauskim do Ems. Wszystko zapowiada, że pobyt Jego CESARSKIEJ WYSOKOŚCI w Ems, będzie nieco dłuższy. (G.R.K.P.)

P R U S S Y.

Berlin, 14-go Sierpnia.

Nadzwyczajny Poseł i Pełnomocny Minister Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, przy tutejszym dworze, Pan Henry Whaeton, wyjechał do Paryża.

— Pod Magdeburgiem mają się odbyć około połowy Września wielkie obróty wojenne, na których spodziewają się widzieć także NAJJAŚNIEJSZEGO CESARZA Rosyjskiego. Będą tam miały miejsce i inne uroczystości, co miarkują z tego, że u znanego tutejszego ogniomistrza Pana Böhm, zamówiono wielki fajerwerk za 2,000 talarów. (G.C.)

F R A N C Y A.

Paryż, dnia 11 Sierpnia.

Jutro, ma Król zaszczyścić swemi odwiedzinami Prezesa Ministrów, w jego zamku Champilatreux.

— Od dwóch dni gońcy nieustannie jeżdżą między Neuilly a Bruxellą. P. Debalivet, urzędnik Ministerstwa wojny, wysłany został wieczorem do Bruxelli tuż za gońcem, który w południe wyjechał, a dzisiaj rano przybył gońiec z tego miasta.

— Przedwczora, zaproszono uczniów z Kollegium Wersalskiego, tudzież dwóch kollegiów Paryżkich: S-go Ludwika i Rollina, do Królewskiego zamku w Wersalu, łącznie z ich Nauczycielami, dla widzenia sal tamednego muzeum. W południe dano obiad w oranżeryi na 1,200 osób. O 4-ej, Król z dwóma najmłodszymi synami, Xiążętami Anmale i Montpensier, znajdował się w wielkiej galeryi bitew, gdzie cała młodzież zgromadzoną była. Mонарха przeprowadził ją przez różne oddziały muzeum do świetnie oświetlonej sali widowisk, która ją zaledwie objąć mogła. Ze swojej łóży miał Król do nich przemowę w nader łaskawych wyrażach, które od słów: *kochani towarzysze moich synów!* zaczął. Wieczorem wrócił Monarcha do Neuilly, gdzie przyjmował Posta Belgijskiego. Wczoraj udzielił postuchanie Marszałkowi Gérard i Baronowi Talleyrand.

— W trzecim wydziale Sądu Królewskiego (appellacyjnego) w Paryżu, czytanie dekretu w toczącej się od lat 14 sprawie P. Ouvrard, zajęło całe dwa dni. Jego kaucya, wynosząca 1,600,000 fr., byłaby całkowicie poszła na'koszta prawne, gdyby sąd wzmiankowany nie był przyzwolił na to, aby strony, których jest 200, dekret pomieniony, mający 4,000 stronice, w wyciągu miały sobie wręczony.

— Powietrze nie sprzyja żniwom we Francyi, z najżyźniejszych bowiem okolic dochodzą doniesienia, że część zboża jeszcze nie dojrzała, a druga dla ciągłych deszczów nie może bydz zbierana.

— U Xięcia Orléans zjechali się przedwczoraj rano, Marszałek Soult i Admirał Duperré; publiczność rozmaite ztąd wywodzi wnioski.

— Mustafa Ben Muhamed, były Bей Tlemseński, przybył do Lugdunu 7 b. m. ze swoim towarzyszem Ben Dawidem i puścił się do Paryża, odbywając po kilka mil na dzień. Nadjechał także do tego miasta Mustafa Ben Izmail, Aga Duerów, z prowincyi Oran, który jedzie do Perpignan świadczyć w sprawie Brossarda.

— Oto są wiadomości przywiezione przez bryg *Cuirassier*: Rząd meksykański z uporem odrzuca ultimatum, przez Posta francuzkiego podane. Błokada trwała już 10 tygodni: korsarze francuzcy ujęli 30 statków kupieckich i przynieśli meksykanóm szkody na 1,900,000 fr. Miano uderzyć na San-Juan-de-Ulloa, ale po odbytej radzie wojennej, odłożono to do dalszego czasu. Twierdza ta zbudowana na stromej skale, z łona morza o mile od lądu wychodzącej, trudna do zdobycia, lecz nader łatwa do obrony, świadczy o dawniejszej Hiszpanów potęgzie i będzie przez długi szereg wieków najznakomitszym obronnym miejscem tej części ziemi. Nie tracą nadziei, że zamiar blokady może bydz osiągnięty przez sam czas, bo cła z komor stanowią cały dochód meksykańskiego Rządu. Bryg *Cuirassier* odplynął z przystani Veracruz, w połowie Czerwca, i przywiózł do Francyi Barona Deffaudis. Sądzą, że oddalenie się tego dyplomaty skłoni Rząd meksykański do zgody, bo Senat wzbraniał się upornie z nim w jakiegokolwiek wcho-

тельства. Бригъ *Cuirasier* вышелъ изъ Гавани Веракрусь въ половинѣ Юня. Баронъ Дефоди прибылъ во Францію на этомъ бригѣ. Надобно думать, что отъездъ этого дипломата не склонитъ Мексиканское Правительство къ дружескому окончанію несогласій, ибо Сенатъ упорно отказывался входить съ нимъ въ какіе либо переговоры.

— Прибывшій третьяго дня въ сію столицу Инфантъ Донъ Франциско де Паула, остановился на Санъ-Жерменскомъ предмѣстьи, въ домъ нанятомъ для него заблаговременно. (О. Г. Ц. П.)

13-го Августа.

Капитанъ Каси командиръ корабля *Геркулесъ*, на которомъ совершалъ плаваніе Принцъ Жоанвильскій, вмѣсто того, чтобы возвратиться въ Брестъ, отплылъ въ Тулонъ. Кажется, что онъ повхалъ туда съ важнымъ порученіемъ. Полагаютъ, что ему поручено приготовить новую эскадру.

— Въ Тулонѣ 8 ч. с. м. получено извѣстіе изъ Туниса. Соединенныя флоты Ковтръ-Адмираловъ Галлуа и Лаланда, стояли на якорѣ при тамошнемъ портѣ и готовы были дѣйствовать. Адмиралъ Галлуа ожидалъ ежедневно прибытія Турецкаго флота. Въ сдѣлствіе сносеній между двумя Адмиралами, послѣдно отправленъ бригъ *Люменъ* съ денешами въ Тулонъ, откуда онъ 7 ч. отосланы немедленно по телеграфу въ Парижъ; тѣмъ же путемъ полученъ отвѣтъ въ Тулонъ и 8 ч. чрезъ гозлету *la Legère* отправленъ къ Тунису.

— Морскій Префектъ въ Шербургѣ получалъ приказаніе, немедленно приготовить въ путь фрегатъ *Reine-Blanche*, который кромѣ того будетъ со вкусомъ даже пышно убранъ. Неизвѣстно предназначеніе сего корабля, впрочемъ думаютъ, что онъ поплыветъ къ острову Св. Елены, оттуда привезетъ во Францію останки Наполеона.

Байонна, 8-го Августа.

Донъ-Карлосъ прибылъ 2 ч. въ Онъяту и тамъ предназначилъ теперь главную свою квартиру. Эспартеро сдѣлалъ движеніе, которое кажется, показываетъ, что онъ возобновилъ намѣреніе приблизиться къ Эстелю. Цурбано разбитъ Карлистами, во время вылазки сдѣланной изъ Витторіи.

— Мунигорри приказалъ уже особенные мундиры для своего отряда, состоящие изъ суконной синей куртки, съ тремя рядами полукруглыхъ металлическихъ пуговицъ, изъ панталонъ темно-сѣраго сукна съ красными вынутками и голубой фуражки съ красно-бѣлою кистью.

Алжиръ, 28-го Июля.

Во вторникъ 5 пушечными выстрѣлами возвѣщено о прибытіи Адмирала Бугенвиля, который вмѣсто Адмирала Дюфренъ принимаетъ начальство надъ здѣшнюю морскую силу, а послѣдній, по приглашенію во Францію, оставилъ уже здѣшній городъ. (G. C.)

А Н Г Л И Я.

Лондонъ, 9-го Августа.

Дождливое время, извѣстія о неурожаяхъ, полученныя изъ разныхъ провинцій Англіи, недостаточный, на удовлетвореніе потребности привезъ хлѣба, были причиною, что цѣна пшеницы, какъ Англійской такъ и заграничной, сложеной въ магазинахъ, возвысилась до 2-хъ шиллинговъ на Англійскую мѣру.

— Герцогъ Веллингтонъ издалъ одиннадцатый томъ своихъ денешей, которыхъ изданіе остановлено по причинѣ пребыванія здѣсь Маршала Сульта. Томъ сей будетъ содержать подробности касательно сраженія при Тулузѣ, въ которомъ перевѣсъ приписываютъ себѣ Англичане.

— Увѣдомляютъ изъ Мальты отъ 25 Июля, что Адмиралъ Сиръ Р. Стопфордъ стоитъ неподалеку сего острова съ Англійскою эскадрою, состоящею изъ 5 линейныхъ кораблей, 2 фрегатовъ, 1 брига и 1 парохода.

— Корреспондентъ газеты *Courrier* увѣдомляетъ изъ Ст. Севастіана отъ 2 Августа, что Мунигорри получилъ дозволеніе отъ командующаго Французскимъ войскомъ при Пиренейхъ Генерала Гариспа, чтобы свое войско, состоящее изъ однихъ почти Наварцевъ, усердно желающихъ битвы упражнялъ въ военныхъ маневрахъ, что онъ и исполняетъ ревностно. Денегъ у него довольно, а недостатокъ офицеровъ отвращенъ мало помалу. 30 ч. пр. м. прибыло къ нему 27 нисшихъ офицеровъ и подполковникъ изъ Наварскихъ баталіоновъ Донъ-Карлоса, уверяя, что многіе другіе готовятся отправиться за нимъ. Мунигорри ожидаетъ въ Сарре извѣстія о нападеніи на Эстелю, послѣ чего онъ вступитъ въ Испанію.

— Въѣзжающій въ Ст. Петербургъ Французскій Посланникъ Баронъ Барантъ, прибылъ 17 ч. пр. м. на Островъ Мальту и посѣтилъ тамошняго нашего Губернатора. Пробывъ тамъ одинъ день, отправился въ дальнѣйшій путь въ С. Петербургъ.

dzie układy.

— Przybyły do tutejszej stolicy przedwczoraj Infant D. Francisco de Paula, wysiadł w mieszkaniu na przedmieściu S. Germain, które od dawnego czasu było dla niego przygotowane.

Dnia 13.

Kapitan Casy, dowódca okrętu *Herkules*, na którym odbywał żeglugę Xiążę Joinville, zamiast wracać do Brestu, popłynął do Tulonu. Postanie go tamże, zdaje się z ważnych wypikać pobudek. Sądzą, że ma polecenie przygotować nową eskadrę na morze Śródziemne.

— W Tulonie miano dnia 8 h. m. wiadomości z Tunetu. Połączone floty kontradmirałów Gallois i Lalande, stały na kotwicy przy tamtejszym porcie i były gotowe do działania. Admirał Gallois spodziewał się codziennie przybycia floty tureckiej. W skutku porozumienia się, zaszłego między obudwoma Admirałami, wysłano jak najspieszniej bryg *Lutin* z depeszami do Tulonu, z kąd przesłano je bezwzględnie d. 7 drogą telegraficzną do Paryża; tą samą drogą nadeszła odpowiedź do Tulonu, a dnia 8 powiozła ją galiota *La-Legère*, pod Tunis.

— Prefekt marynarki w Cherbourgu, otrzymał zażalenie, ażeby pośpieszał z przygotowaniem do żeglugi fregaty *Reine-Blanche*, która prócz tego ma być bardzo ozdobnie, a nawet z przepychem, urządzona. Nie wiadome jest przeznaczenie tego okrętu: wnoszono atoli, że wypłynie do wyspy Ś. Heleny, a z tamąd zwłoki Napoleona przywiezie do Francyi.

Bayonna, 8 Sierpnia.

Don Karlos przybył dnia 2 do Onate i tam założył teraz swą główną kwaterę. Espartero zrobił poruszenie, zdające się wskazywać, że wznowił zamiar postąpić ku Estelli. Zurbano został pobity przez Karolistów podczas wycieczki, którą zrobił z Wittoryi.

— Muñagorry kazał już robić osobne mundury dla oddziału swego, składające się z sukiennej kurтки granatowej o trzech rządach wypukłych guzików kruscowych, z sukiennych spodni ciemno-szaraczkowych, mających czerwone wypustki, i furazerki niebieskiej z kutasem czerwono-białym.

Algier, 28 Lipca.

We wtorek zapowiedziano przez 5 wystrzałow armatnich, przybycie Admirała Bougainville, obejmującego dowództwo marynarki tutejszej w miejscu Admirała Dufresne, który, będąc powołany do Francyi, opuścił już tutejsze miasto. (G. C.)

A N G L I A.

Londyn, dnia 9-го Sierpnia.

Pora dżdżysta, wiadomości niepomyślne o urodzajach nadeszły z rozmaitych części Anglii, tudzież mały i niewystarczający na potrzeby dowóz zboża, stały się powodem, że cena pszenicy tak angielskiej, jako i zagranicznej, pod kluczem złożonej, podniosła się znowu o 2 szylingi na kwarterze.

— Xiążę Wellington wydał jedenasty tom swoich depesz, którego ogłoszenie z powodu obecności Marszałka Soult, wstrzymane zostało. Ten tom obejmuje właśnie szczegóły, dotyczące bitwy pod Tuluzą, której wygranie przypisują sobie Anglicy.

— Donoszą z Malty pod d. 25 Lipca, że Admirał Sir R. Stopford, stoi niedaleko tej wyspy z angielską eskadrą, liczącą 5 okrętów liniowych, 2 fregaty, 1 bryg i statek parowy.

— Korrespondent gazety *Courrier*, donosi z San-Sebastian pod d. 2 Sierpnia, że Muñagorry otrzymał pozwolenie od dowodzącego wojskiem francuzkiem przy Pireneach Jenerała Harispe, eby wojsko swoje, składające się z samych prawie palających żądzą boju Nawarczyków, wprawiał w obróty i ćwiczenia wojenne, co też z gorliwością dopełnia. Pieniądzy ma on podostatkiem, a niedostatkiw oficerów, zaradzono powołać. Dnia 30 z. m. przybyło do niego 27 oficerów niższych i Podpótkownik z nawarryjskich batalionów D. Karlosa, zapewniając, że wielu innych było w pogotowiu udania się za nimi. Muñagorry oczekuje w Sarre na wiadomość o uderzeniu na Estellę, po czém dopiero wkroczy do Hiszpanii.

— Udający się do Petersburga Posel Francuzki, Baron Barante, przybył d. 17 z. m. na wyspę Maltę i odwiedził tamtejszego Gubernatora naszego. Zabawiwszy dzień jeden, udał się w dalszą drogę do Stambułu.

— По донесеніямъ изъ Капа на Мысь Доброй Надежды, дерзость Кафровъ на границѣ нашихъ колоній, и безуспѣшное воззваніе, чтобы возвратили нашимъ Колонистамъ отобранный скотъ;—всѣ эти обстоятельства представляютъ необходимость, выслать военную экспедицію противу дикарей.

— Персидскій Шахъ оставилъ наконецъ осаду Герата, продолжавшуюся семь мѣсяцевъ. Важное это извѣстіе сообщаетъ газ. *Times* изъ письма отъ 21 Іюня изъ лагеря близъ Пуны (въ Ост-Индіи), гдѣ тогда получено официальное извѣстіе изъ Герата. Шахъ съ большою потерю принужденъ былъ отступить въ предѣлы Персіи. (G. C.)

ШВЕЦІЯ.

Стокгольмъ, 10-го Августа.

30 Іюня издано новое постановленіе, о преимуществахъ и обязанностяхъ осѣдлыхъ въ Шведскомъ Королевствѣ Евреевъ, которымъ отменяется Королевское постановленіе 1782 года, до сего времени существовавшее. Вновь изданное постановленіе раздѣляется на 6 статей, изъ коихъ въ нѣкоторыхъ сказано, что Еврей, признанный за Шведскихъ подданныхъ, будутъ вѣрде пользоваться теми самыми преимуществами, какими пользуются жители прочихъ вѣроисповѣданій, не подвергаясь никакимъ исключительнымъ обязанностямъ, кромѣ тѣхъ, которыя предписаны въ Шведскихъ основныхъ законахъ, относительно другихъ вѣроисповѣданій, или тѣхъ, которые въ настоящемъ постановленіи означены, съ тѣмъ однако же, чтобы пользующіеся правами, симъ постановленіемъ дарованными несли всѣ повинности наравнѣ съ прочими жителями Швеціи. Впрочемъ имъ не позволено покупать помѣстій, безъ особеннаго Королевскаго разрѣшенія. Равно не позволено имъ принадлежать къ церковнымъ совѣтамъ или быть смотрителями школъ, а также не могутъ быть избираемы членами оныхъ. Во всѣхъ случаяхъ, когда Шведскій подданный долженъ представлять церковное свидѣтельство, для Еврея достаточно только одного свидѣтельства выданнаго учителемъ состоящимъ при синагогѣ. Иностранные Евреи, временно проживающіе въ Швеціи, какъ проѣзжіе, такъ и имѣющіе намѣреніе поселиться здѣсь, должны руководствоваться правилами изданными для иностранцевъ, и представить свидѣтельство о редѣ жизни. Евреи же рожденные за границею, подчинены правиламъ, изданнымъ на основаніи коренныхъ законовъ, относительно лицъ не родившихся въ Швеціи. Касательно совершенія обрядовъ ихъ религіи, а равно и управленія кагаловъ, установленны особенныя правила. (O. G. Ц. П.)

ШВЕЙЦАРІЯ.

Люцернъ, 5-го Августа.

Вчера въ публичномъ засѣданіи въ Сеймѣ произвели совѣщаніе касательно ноты Французскаго Посланника Герцога Монтебелло. Сеймъ опредѣлил на время, что помянутая нота, должна быть сообщена Турговскому Кантону, съ требованіемъ отъ него ближайшаго объясненія. Немедленно составлена Коммиссія изъ семи членовъ, которая займется разсмотрѣніемъ ожидаемаго изъ Кантона отвѣта. — Представители нѣкоторыхъ другихъ Кантоновъ обратили вниманіе, что Людвикъ Наполеонъ недавно именовался и писалъ себя Французскимъ гражданиномъ а теперь именуется гражданиномъ Швейцарскимъ; и такъ его поступокъ такого рода, что долженъ быть представленъ на разсмотрѣніе. — Любопытно знать какой дастъ отвѣтъ Турговскій Кантонъ.

Въ такомъ же засѣданіи сегодня, предсѣдательствующій Кантонъ уведомили, что всѣ ходатайства у Европейскихъ державъ насчетъ приобрѣтенія выгоды по вѣнскимъ сношеніямъ, остались безъ успѣха. (G. C.)

БЕЛГІЯ.

Брюссель, 10-го Августа.

Королева прибыла третьяго дня. Вчера Е. В. заняла покой замка Лакенъ. Королевскіе экипажи отправлены вчера въ Бругге. Утверждаютъ, что Король поѣдетъ чрезъ Остенду въ Лондонъ.

— Депутаты Герцогства Луксембургскаго, не получивъ аудіенціи у Министровъ, выѣхали изъ нашей столицы. (O. G. Ц. П.)

НИДЕРЛАНДЫ.

Гага, 10-го Августа.

Посланники: Россійскій, Баронъ Мальтицъ и Пруссійскій, Баронъ Лотумъ выѣхали въ Лейденъ, вмѣстѣ съ молодымъ Княземъ Паскевичемъ и Княземъ

— Podług doniesień z Cap, na przyładku Dobrej Nadziei, zuchwałość Kafrow na granicy osad naszych i bezskuteczne wezwanie, aby oddali osadnikom zrabowane bydło, są to okoliczności, zapowiadające potrzebę wystania wojennej przeciwko dzikim wyprawę.

— Szach Perski odstąpił nareszcie od oblężenia Heratu, które trwało przez siedm miesięcy. Tę ważną wiadomość udziela gazeta *Times* z listu pisanego d. 21 Czerwca z obozu pod Puhna (w Indyach Wschodnich), gdzie odebrano właśnie pod ten czas urzędowe doniesienia z Heratu. Szach był zmuszony cofnąć się z wielką stratą w granice Persyi. (G. C.)

S Z W E C Y A.

Sztokholm, 10-go Sierpnia.

W dniu 30 Czerwca wyszło nowe prawo o przywilejach i obowiązkach osiadłych w Królestwie Szwedzkim wyznawców Mojżesza, i uchylające rozporządzenie Królewskie z 1782 roku, które dotychczas miało moc obowiązującą. Świeżo wydane prawo dzieli się na 6 tytułów, i stanowi między innymi: że Izraelicy, uznani za poddanych szwedzkich, mają od niniejszej epoki używać tych samych przywilejów, jakie służy innym wyznawcom, bez żadnych ścieśnień prócz tych, jakie prawo zasadnicze Szwedzkie przepisuje dla innowierców, albo które w teraźniejszym rozporządzeniu są wyraźnie wymienione; atoli używając dobrodziejstw prawa, obowiązani są ponosić ciężary wspólnie z innymi mieszkańcami Szwecyi. Ztém wszystkiem nie wolno im jest nabywać majątności ziemskich, bez szczególnego Królewskiego zezwolenia. Również niewolno im jest należeć do rad kościelnych i dozorów nad szkołami, ani być wybieranymi na członków tychże. W każdym wypadku, w którym poddany szwedzki odwoływał się do świadectwa kościelnego, udzielenie takowego przez nauczyciela, zostającego przy sинагоdze, będzie dostatecznym dla Izraelity. Cudzoziemcy, wyznawcy Mojżesza, którzy się, już to jako podróżni, już jako mający zamiar osiedlić się, w Szwecyi czasowie bawią, obowiązani są stosować się do przepisów względem cudzoziemców wydanych i wyказаć sposób swego utrzymania. Ciż sami, za granicą zrodzeni Izraelicy, poddani są pod rozporządzenia ustanowione prawem zasadniczym dla tych wszystkich, którzy się w Szwecyi nie urodzili. Co do publicznego wykonywania obrzędów religijnych, jako też i administracyi gmin Izraelskich, osobne w tymże samym dniu wyszło Królewskie rozporządzenie. (G. R. K. P.)

S Z W A Y C A R Y A.

Lucerna, 5-go Sierpnia.

Dnia wczorajszego naradzano się w sejmie na posiedzeniu publicznym, względem noty Xięcia Montebello, pośta francuzkiego. Sejm postanowił tymczasowie, że nota rzeczona ma być udzielona Kantonowi Turgowii z zażądaniem bliższego ztamtąd wyjaśnienia. Ustanowiono zaraz komisyją z siedmiu członków złożoną, która się zajmie rozbiorem spodziewanej z kantonu odpowiedzi. — Reprezentanci kilku innych kantonów zwrócili uwagę, że Ludwik Napoleon sam niedawno mienił się i pisał obywatelem francuzkim, a teraz mieni się obywatelem szwajcarskim; postępowanie wigo jego jest tego rodzaju, że nie powinno być bez uwagi zostawione. — Ciekawa rzecz, jaką da odpowiedź kanton Turgowii.

— Na takimże posiedzeniu sejmu dnia dzisiejszego, doniesiono ze strony kantonu przydującego, że wszelkie kroki czynione do mocarstw zagranicznych o wyjednanie ułatwień komunikacyjnych nazewnątrz, pozostały bez skutku. (G. C.)

B E L G I A.

Bruxella, 10 Sierpnia.

Królowa przybyła tu wczora. Wczora zajęła mieszkanie w pałacu Laeken. Powozy Królewskie odeszły wczora do Brugge. Utrzymują, że Król przez Oстендę jedzie do Londynu.

— Deputowani z Xięstwa Luxemburskiego, nie mogąc otrzymać posłuchania u Ministrów, opuścili naszą stolicę. (G. R. K. P.)

N I D E R L A N D Y.

Haga, dnia 10 Sierpnia.

Posłowie: Rossyjski Baron Maltitz i Pruski Hr. Lottum, wyjechali do Levden, w towarzystwie młodego Xięcia Paskiewicza i Xięcia Golicyna, dla zwiedze-

Голицынымъ, для осмотра находящихся въ семь городовъ музея естественной исторіи и кабинета древностей. (О.Г.Ц.И.)

Е Г И П Е Т Ъ.

Изъ Александріи пишутъ, что 15 Іюня было жаркое сраженіе Египетскихъ войскъ съ Друзами, которые побѣдили два раза Египтянъ; но увлеченные безразсуднымъ мужествомъ, спустились въ долины и были тамъ на голову разбиты. Въ этомъ сраженіи не брали плѣнныхъ, отъ чего обѣ стороны понесли значительную потерю. Ибрагимъ-Паша, зная врожденную ненависть къ Друзамъ христіанскихъ жителей страны Ливанской, велѣлъ раздать имъ 15,000 штукъ огнестрѣльнаго оружія, желая сею мѣрою увеличить число своихъ союзниковъ. Друзы осмѣлились напасть на города Дамаскъ и Бальбекъ, и хотя должны были отступить съ значительнымъ урономъ, но немнѣе того, ожесточеніе ихъ дошло до высочайшей степени и предвѣщаетъ жалкія послѣдствія.

Александріа, 20-го Іюля.

Нѣсколько дней вообще говорить, что сюда придетъ Капитанъ-Паша, съ порученіями отъ своего Правительства къ Мегмеду-Али.

— Генеральные Консулы Европейскихъ Державъ, производятъ частыя совѣщанія съ Вице-Королемъ, который кажется теперь не столько бодръ какъ былъ прежде. Флотъ вышелъ правда въ море, однако не удаляется за обыкновенную черту предназначенную для кораблей принадлежащихъ къ порту.

— По донесеніямъ изъ Сиріи, которыя въ многихъ подробностяхъ не рѣдко противорѣчущи, въ послѣднемъ сраженіи, въ которомъ побѣду одержалъ Ибрагимъ-Паша, однихъ Египтянъ было 3000 убитыхъ и раненыхъ. Друзы отступили въ Наптусъ. (G.C.)

Т у р ц и я.

Константинополь, 28-го Іюля.

Слышно, что на некоторыхъ корабляхъ Султанскаго флота показался тифусъ.

— По донесеніямъ изъ Александріи, флотъ отправленный Вице-Королемъ въ море состоитъ изъ 9 лин. кор. имѣющихъ отъ 100 до 120 пуш. изъ 5 фрег., 5 корветъ, 6 бриговъ и 1 парохода. На каждомъ кораблѣ находится въ запасъ пороха 4000 зарядовъ. Въ Каирѣ опять подожжены огни при таможенной заставѣ, но виновники схвачены.

— Прусскій Капитанъ Генераль. Штаба Баронъ ф. Венке отправленъ съ особыми порученіями въ главную квартиру Азіатскаго войска, которое въ послѣднее время подкрѣплено покрайней мѣрѣ 12,000 пѣхоты и конницы.

Смирна, 28-го Іюля.

Близъ Митилена въ началѣ этой недѣли видѣли Египетскую военную галлету; кажется, что она была отправлена для наблюденія за движеніями Турецкаго флота. — Также между Мило и Кандією показался флотъ состоящій изъ 8 или 10 кораблей, но невозможно было узнать, подъ какимъ онъ плавалъ флагомъ. Догадывались, что это былъ Англійской флотъ, вышедшій 10 ч. с. м. изъ Тулона, (G.C.)

С м ѣ с њ.

Электро-Магнетическая машина.

Г. Девенпортъ изъ Америки прислалъ въ Лондонъ модель машины, которая вмѣсто паровъ, будучи движима электро-магнетическою силою, ходитъ по чугунной дорогѣ въ миниатюрѣ и везетъ за собою двѣ другія повозки. Быстрота сего *электро-воза* приведеннаго въ движеніе двумя малыми гальваническими батареями, составляетъ 8 англ. миль въ часъ. Вся батарея сихъ машинъ 80 фунт. Устройство электро-магнетическаго снаряда, есть до сихъ поръ тайною, но на дѣлѣ надлежащимъ образомъ доказано, стоитъ только сдѣлать опыты: будетъ ли настоящая машина дешевле паровой. Одинъ путешественникъ прибывшій изъ Америки, рассказываетъ, что онъ видѣлъ машину въ подобномъ родѣ построенную Г. Девенпортъ имѣющую силу двухъ лошадей, и употребленную съ полнымъ успѣхомъ для печатанія одной изъ газетъ издаваемыхъ въ Нью-Йоркѣ.

Въ послѣднее время одинъ бѣдный работникъ въ Ноттингамѣ въ Шотландіи по прозванію Ламень, сдѣлался владѣтелемъ огромнаго имущества съ званіемъ Барона въ слѣдствіе приговора Канцлерскаго Суда, по дѣлу три уже года производившемуся въ Эдинбургѣ. Имѣнія, которыя получилъ новый баронъ

тамъ же музеемъ исторіи естественной и кабинету старозытності. (G.R.K.P.)

Е Г И П Т.

Доносzą z Alexandryi, że 15 z. m. zaszła ważna potyczka między wojskiem Egipskim a Druzzami, którzy, podwakroć zwyciężcy, uniesieni zapałem, zeszli na doliny, gdzie nagłową pokonani zostali. W tej walce nie brano jeńców, zkad obie strony poniosły ogromne straty. Ibrahim-Basza, świadomy nieprzyjźni, jaką mieszkańcy w Libanie, wyznawcy zakonu Chrystusa, ku Druzzom chowają, kazał między nich rozdzielić 15,000 sztuk broni palnej, choć tym sposobem powiększył liczbę swoich sprzymierzeńców. Druzzowie ośmielili się napadać na miasta Damaszek i Balbek, a lubo znakomite poniesli straty, jednak ich rozjątrzenie doszło do najwyższego stopnia, które smutną rokuje przyszłość. (G.R.K.P.)

Alexandrya, 20 Lipca.

Od kilku dni mówią dosyć mocno, że przybędzie tu Kapudın Basza, z poleceniami od Rządu swego do Mehmeda-Alego.

— Konsulowie Jeneralni Mocarstw Europejskich, miewają jeszcze częste konferencye z Vice-Królem, który zdaje się bydź cokolwiek mniej imponującym jak dotąd. Flotta wypłynęła wprawdzie, nie oddala się przecież nad zakres zwyczajny okrętom do portu należącym.

— Podług doniesień z Syryi, które w wielu szczegółach są najczęściej z niejakiej z sobą sprzeczności, w ostatniej bitwie, której zwycięstwo rozstrzygnął Ibrahim-Basza, było samych Egipcyan 3,000 poległych i rannych. Druzzowie cofnęli się do Naplusu.

Т у р ц я.

Konstantynopol, d. 28 Lipca.

Слышатъ, że na niektórychъ okrętach floty sułtańskiej pokazał się typhus.

— Podług doniesień z Alexandryi flota, wysłana przez Vice-Króla na morze, składa się z 9 liniowych okrętów, mających po 100 do 120 armat, z 5 fregat, 5 korwet, 6 brygów i jednego okrętu parowego; w ogóle ze 126 żagli. Na każdymъ okręcie jest запасъ prochu do 4,000 wystrzałów. — W Kairze znowu ogień podłożono; tym razem przy komorze celnej, ale ujęto podpalaćców.

— Baron V. Vencke, Kapitan Pruski ze sztabu Jeneralnego, został wysłany w szczególnychъ zleceniachъ do głównej kwatery wojska azyatyckiego, które ostatniemi czasy, najmniej przez 12,000 ludzi piechoty i konnicy, wzmocnione zostało.

Smirna, 28 Lipca.

Niedaleko Mitylenu widziano na początku b. tygodnia, egipską galiotę wojenną; zdaje się, że była wysłana dla uważania poruszeń floty tureckiej. — Podobnież między Milo a Kandyą, widziano flotę, złożoną z 8 lub 10 żagli, ale nie można było poznać pod jaką płynęła banderą. Domyślano się, że to była flotta angielska, która dnia 10 b. m. wypłynęła z Tułonu. (G.C.)

Р о з м ѣ т о с т и.

Машина электро-магнетическая.

P. Davenport z Ameryki przysłał do Londynu model maszyny, który, zamiast pary, będąc poruszany siłą elektro-magnetyczną i urządzony nakształt pojazdu, krąży podrodze żelaznej i ciągnie i ciągnie za sobą dwa inne pojazdy. Prędkość tego *elektro-wozu*, wprawionego w ruch przez dwie małe baterie galwaniczne, jest 8 mil angielskich na godzinę. Ciężar wszystkich tych machinek wynosi 80 funtów. Urządzenie apparatusu elektro-magnetycznego jest dotąd tajemnicą; ale samo factum jest należycie dowiedzione, idzie o doświadczenie: azali taka machina mniej będzie kosztowna, niż parowa? Podróżny jeden, przybyły z Ameryki, opowiada, że widział machinę tego rodzaju, zbudowaną przez P. Davenport, siły dwóch koni, użytą z najlepszym skutkiem do drukowania jednej z gazet, w Nowym-Yorku wychodzących.

Ostatniemi czasy ubogi jeden wyrobnik w Nottingham, w Szkocyi, nazwiskiem Leeman, stał się panem ogromnego majątku z tytułem barona, skutkiem wyroku sądu kancelerskiego w sprawie, która od lat trzech toczyła się w Edimburgu. Dobra, które dostały się nowemu baronetowi, sir John Leeman, czynią dochodu

нетъ Сирь-Джонъ Ламень выручаютъ дохода 400,000 фун. ст. (10 мил. руб. ассигнац.) Сверхъ того онъ имѣетъ капитала обезпеченнаго на Государст. ассигнаціяхъ, 2,000,000 фун. (Т. Р.)

НЕКРОЛОГЪ.

Въ здѣшнемъ городѣ 10 Августа с. г., скончался на 44 году отъ роду, Дѣйствительный Статскій Советникъ и Кавалеръ, Андрей Осиповичъ Сандерсъ. Потеря сего достопочтеннаго мужа, повергнувшая въ жесточайшую горестъ суиругу, урожденную Мирскую, мать незадолго до смерти отца родившагося младенца, опечалила друзей, и всѣхъ коротко знавшихъ покойнаго, какъ отличнаго чиновника и человека одареннаго рѣдкими качествами ума и сердца, доставившими ему всеобщую любовь и уваженіе. А. О. Сандерсъ, сынъ извѣстнаго Профессора б. Виленскаго Университета, родился въ Лондонѣ 1794 г. Съ юныхъ лѣтъ поступивъ въ военную службу по инженерной части, и проходя различныя ея степени, въ незабвенныя кампаніи съ 1812—1815 г. онъ участвовалъ въ походахъ въ Герцогствѣ Варшавскомъ, въ Пруссіи, въ Саксоніи и въ другихъ Германскихъ владѣніяхъ, гдѣ за отличіе и храбрость оказанную въ сраженіяхъ противу непріятельскихъ войскъ, награжденъ былъ шагаю съ орденомъ Св. Анны 4 степени и орденомъ Св. Равноапостольнаго Кнзя Владиміра 4 степени съ бантомъ; во время же своего пребыванія въ Швеціи Адъютантомъ при Полномочномъ Посланникѣ Инженеръ-Генералѣ Графѣ Сухтеленѣ, удостоился получить отъ Шведскаго Короля, орденъ Меча. Др 1834 г. А. О. Сандерсъ находился въ военной службѣ. Наконецъ по Высочайшему Приказу уволенный отъ службы, для опредѣленія къ Статскимъ дѣламъ, съ чиномъ Дѣйствительнаго Статскаго Советника, опредѣленъ былъ Директоромъ Училища Виленской Губерніи. На этомъ новомъ поприщѣ своей дѣятельной службы, съ 4-го Февраля 1835 года по 15-е Мая 1836 года А. О. Сандерсъ приводя въ устройство какъ Губернскую Гимназію, какъ и прочія училища вверенной управленію его Дирекціи, послѣ преобразованія ихъ по новому уставу, успѣлъ въ непродолжительное время, заслужить вниманіе Начальства, водворить вездѣ порядокъ, дать правильныя ходъ дѣламъ, а ласковымъ своимъ обхожденіемъ и благосклонностію, одушевить всѣхъ подчиненныхъ и возбудить въ нихъ искреннее къ себѣ уваженіе. Къ сожалѣнію разстроенное непрерывными трудами здравіе, заставило его отказаться отъ службы и когда казалось, что путешествіе въ 1837 г. къ минеральнымъ заграничнымъ водамъ, совершенно возстановило его силы, но прежній недугъ крылся въ немъ и болѣзнь, бывшая послѣдствіемъ онаго ускорила его кончину. Въ послѣднія минуты своей жизни, безъ ропота покоряясь неумолимой судьбѣ, среди страданій мучительной болѣзни, съ непоколебимою твердостью духа, дѣлая печальныя, предвѣщающія кончину распоряженія, А. О. Сандерсъ являлъ примѣръ истиннаго Христіанина, спасительнымъ упованіемъ на веру поддерживаемаго и за предѣлами тѣлеснаго гроба. Многочисленные друзья, знакомые, прежніе сослуживцы и подчиненные, всѣ учителя Виленской Губернской Гимназіи, вмѣстѣ съ учениками, съ искреннимъ прискорбіемъ сопровождали гробъ покойнаго, при перенесеніи тѣла вечеромъ 12 Августа въ здѣшнюю Евангелико-Реформатскую церковь. Въ слѣдующій день 13 ч., по совершеніи духовнаго обряда по правиламъ Реформатской Церкви, Пасторъ Лапинскій въ сильной и трогательной рѣчи, изображая въ краткихъ словахъ истинно Христіанскія добродѣтели, украшавшія жизнь усопшаго, представлялъ ее примѣромъ подражанія желающимъ совершенствоваться въ духъ религіи; послѣ чего всѣ собравшіеся въ Церкви, при многочисленномъ стеченіи народа, проводивъ гробъ на кладбище, съ душевнымъ участіемъ отдали послѣдній долгъ памяти покойнаго. Кротость характера, тихость нрава, всѣ свойства высоко-образованнаго ума и благородной души, строгая честность руководствовавшая всеми поступками, отличала А. О. Сандерса во время дѣятельной и полезной его жизни. Пусть нѣсколько сихъ словъ, сказанныхъ отъ исполненнаго признательности сердца, однимъ изъ многихъ почитателей высокихъ добродѣтелей усопшаго, будутъ слабымъ выраженіемъ той сердечной привязанности и всеобщаго уваженія, которымъ А. О. Сандерсъ заслужилъ, какъ человекъ, гражданинъ и рѣдкихъ качествъ чиновникъ, чюего память останется незабвенною для всѣхъ прежнихъ подчиненныхъ, имѣвшихъ счастье служить подъ его начальствомъ и удостоиться его благосклонности.

НЕКРОЛОГЪ.

Въ мѣстѣ тутѣшнемъ д. 10 Сierпня б. р. зсздѣлъ зе swiata, we 44 roku swego życia, Rzeczywisty Radzca Stanu i Kawaler, Andrzej syn Józefa Saunders. Strata tego, niepospolitych zasług i cnót męża, co najboleśniej, niepodobną do opisanja żałością, dotknęta strapioną żoną z Mirskich, matkę na niewiele czasow przed śmiercią ojca zrodzonego syna, zasmuciła przyjaciół i wszystkich bliżej znających zmarłego, jak wielce zasłużonego urzędnika i człowieka obdarzonego rzadkimi przymiotami umysłu i serca, które mu zjednały przywiązanie i powszechny szacunek. A. Saunders, syn zaszczytnie znanego niegdyś Professora w b. Uniwersytecie Wileńskim, urodził się w Londynie r. 1794. Od pierwszych lat młodości, obrawszy zawód wojenny za rodzaj publicznej służby, przez wejście do korpusu Inżynierów i przechodząc rozliczne jej stopnie, podczas pamiętnych kampanij od r. 1812—1815, należał czynnie do wypraw wojennych w b. Xięztwie Warszawskiem, w Prusiech, Saxonii i w innych krajach Niemieckich, gdzie za odznaczenie się i waleczność okazaną w bitwach przeciw wojskom nieprzyjacielskim, otrzymał w nagrodę szpadę z krzyżem Św. Anny 4 stopnia i krzyż Św. Włodzimierza 4 stopnia z kokardą; w czasie zaś swego kilkoletniego pobytu w Szwecyi, gdzie był Adjutantem Inspektora korpusu Inżynierów, Generała Hr. von Suchtelen, został udarowany przez Króla Szwedzkiego orderem Miecza. Aż do r. 1834, A. Saunders zostawał w służbie wojennej. Nakoniec za Najwyższym rozkazem od niej uwolniony, dla postąpienia do wydziału spraw cywilnych, z rangą Rzeczywistego Radcy Stanu, został mianowany Dyrektorem Szkół Gubernii Wileńskiej. W tym nowym zawodzie swej czynnej i gorliwej służby, od 4 Lutego 1835 r. do 15 Maja 1836 r., A. Saunders przyprawdzając do należytego stanu, tak Gymnazjum Guberskie, jako też inne szkoły oddanej pod zarządek jego dyrekcji, po zreformowaniu ich podług nowych ustaw, potrafił w krótkim przeciągu czasu zasłużyć na względy Zwierzchności, ustalić wszędzie porządek, nadać porządną bieg wszystkim czynnościom, a uprzejmym swym postępowaniem i łaskawością, ożywić wszystkich swych podwładnych i zaskarbić u nich dla siebie najszczerzy szacunek. Na nieszczęście, zwątlone i stargane ciągłymi pracami zdrowie, zmusiło go uwolnić się ze służby i kiedy zdawało się, iż podróż w r. 1837. do zagranicznych wód morskich, zupełnie przywróciła mu siły, dawna atoli słabość nie zniknęła i skutkiem jej będąca choroba, zgon jego przyspieszyła. W ostatnich chwilach swego życia, bez narzekania poddając się nieubłaganemu losowi, wśród cierpień i boleści srodze dręczącej choroby, z niewzruszoną stałością umysłu sam czyniąc przedśmierne rozporządzenia, A. Saunders dawał przykład z siebie prawdziwego chrześcijanina, którego mocne przekonanie o zbawczej wierze, pociesza za granicami znikomego życia. Przyjaciele zebrani w wielkiej liczbie, znajomi, dawni towarzysze służby i podwładni, wszyscy nauczyciele tutejszego Gymnazjum Guberskiego wraz z uczniami, głębokim zdjęci żalem, towarzyszyli smutnemu orszakowi, przy przeniesieniu zwłok zmarłego wieczorem 12 Sierpnia, do tutejszego kościoła Ewangelicko-Reformowanego. Dnia następnego 13 Sierpnia, po odprawieniu modłów pogrzebowych, wedle obrządku Reformowanych, J. X. Lipiński w kłiwęj i do umysłu słuchaczy silnie trafiającej mowie, w niewielu słowach skreśliwszy prawdziwie chrześcijańskie cnoty, zdobiące życie w Bogu zesłego, stawil je za wzór do naśladowania wszystkim pragnącym doskonalić się w duchu religii; poczem zebrani w kościele wpośród licznego zgromadzenia ludu, przeprowadziwszy zwłoki na cmentarz, z sercem do głębi wzruszonym, oddali ostatnią posługę pamięci zmarłego. Łagodność charakteru, uprzejmość w obejściu się, wszystkie przymioty wysoce ukształconego umysłu i szlachetnej duszy, ściśle prawość kierująca wszystkimi postępkami, znamionowały A. Saundersa w przeciągu czynnego i pożytecznego jego życia. Niech te kilka słów, wyrzeczonych z serca przejętego wdzięcznością, przez jednogo z licznych wielbicieli niepospolitych cnót zmarłego, będąc słabym wyrażeniem tego szczerego przywiązania i powszechnego szacunku, na jakie zasłużył A. Saunders, jako człowiek, obywatel i rzadkich przymiotow urzędnik, o którym pamięć pozostanie wiecznie trwałą, dla wszystkich dawnych podwładnych, co mieli szczęście służyć pod jego przewodnictwem i stać się godnymi jego względów.